

МІЖНАРОДНІ МЕРЕЖІ УГОРСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ ЯК ПЛАТФОРМИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

М.М. Марусинець

**магістр Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

У роботі розкрито роль культурної дипломатії Угорщини на міжнародному рівні, вказано на пріоритети та окреслено діяльність, яку здійснює дипломатичний корпус у країнах, де компактно проживають угорські меншини. Особливий акцент зроблено на висвітленні змісту та реалізації основних завдань культурної дипломатії Угорщини на різних платформах міжнародного співтовариства.

Завдання дипломатії – розвиток зовнішньої політики та культурної дипломатії. Завдання дипломатії Угорщини на міжнародному рівні – орієнтування на розвиток зовнішньої політики та культурних відносин із країнами-партнерами. Це, в основному, програми, організовані представництвами, які здійснюють координаційну діяльність та діють згідно керівних принципів та пріоритетів політики Угорщини. Культурна дипломатія в Угорщині має класичну модель, і є у підпорядкуванні Міністерства закордонних справ (з 2014р. - Міністерство закордонних справ і зовнішньої політики).

З 2010 року Міністерство закордонних справ здійснює головну відповідальність за діяльністю посольства та координацію культурної дипломатії, яку проводить Департамент культурної та наукової дипломатії. Міністерство державного управління та юстиції працюють над реалізацією урядової концепції, яка стосується дипломатичних відносин і спілкування, від яких залежить міжнародний імідж країни. Їх діяльність здійснюється Державним секретарем з питань зв'язків і підпорядкування Міністерству юстиції та Інституту Балаші (надалі Інститут). Інститут розпочав свою діяльність із 2007 року, проголосивши стратегію культурної політики, в якій йшлося про діяльність зовнішньої культурної політики та реформи мережі угорських культурних інститутів за кордоном. Основна мета такої реформи – прийняття єдиного формату діяльності Інституту та створення головного офісу в Угорщині. Нині мережа Інституту має у своєму підпорядкуванні такі представництва: Collegium Hungaricum, Угорський інститут, Угорський дім, Культурний центр, Культурний та інформаційний центр, Угорська академія й ін. Їх зміст та символіка чітко прописані і відповідають науковому й культурному іміджу Угорщини, не зважаючи на суперечливе протистояння між «поп-культурою» та «міцними (усталеними) цінностями» й етнічними традиціями [1].

Діяльність Інституту Балаші за кордом спрямована на координування головної програми, яку здійснює під керівництвом Міністерства закордонних справ. Згідно офіційної сторінки, Інститут підтримує угорські меншини в

уському світі, а також здійснює керівництво і координацію іноземних культурних справ. Подібно до німецького Інституту Гете, Британської ради Сполученого Королівства, Іспанського інституту Сервантеса, Інститут зорієнтований на якість іміджу угорської нації, підвищення престижу, зміцнення і зберігання всіх сфер діяльності угорської культури та традицій в світовому просторі.

Нині його діяльність представлена в 17 країнах світу і налічує понад 19 угорських культурних інститутів. Ці інститути відіграють ключову роль у розвитку і досягненні цілей Угорщини в галузі культурної дипломатії, просування і підтримка культурної спадщини Угорщини через розбудову культурних дипломатичних відносин між нашою країною та країнами-партнерами, заохочення міжнародного співробітництва в галузі культури і науки, освіти за допомогою різних програм [2].

Пріоритетними завданнями угорських культурних інститутів по всьому світу – згідно офіційної сторінки Інституту Балаші є:

- бути головною платформою для досягнення цілей культурної дипломатії;
- стати культурним і організаційним центром координації діяльності культурної дипломатії;
- представляти культурну політику Угорщини за кордоном;
- підтримувати участь Угорщини в міжнародних дослідженнях, освіті і науці на угорській мові;
- організовувати програми з метою ознайомлення культури і суспільства з зарубіжної аудиторією [3].

Прикладами таких програм є:

Stipendium Hungaricum Scholarship (заснована в 2013 р.). За її діяльності в програмі взяли участь понад 25 угорських вузів, у яких навчалися представники студентської молоді понад як із 48 країн світу (в основному на англомовні програми) [4].

Collegium Hungaricum виконує додаткову функцію щодо організації наукових досліджень у галузі гунгарології за кордоном та сприянню молодих учених у навчанні. Центр організує круглі столи, презентації книг, проводить цикл лекцій «Наука за чаєм з лаванди» за участю угорських учених [5].

Союз Ракоці (заснований 1989 р.) зосереджений на діяльності угорців, особливо тих, які живуть на території угорського Карпатського басейну та всього світу й допомогти національним меншинам утверджуватися в культурі, мові, традиціях, завдяки громадським общинам та своїх можливостей.

З 2016 р. Союз Ракоці щороку понад 1000 особам угорського походження з усього світу надають можливість познайомитися з угорцями в Карпатському басейні з метою посилення їхньої приналежності до угорської громади та культури. За їх підтримки та організації, щонайменше 150 груп-мандрівників відвідують щороку Закарпаття. У першу чергу, це – пенсіонери, церковні

громади, багатодітні родини та вчителі. Нині представництво Союзу Ракоці є одним із потужних і об'єднує понад 26 901 її членів. Тільки за 2019 р. до організації вступило понад 1238 осіб, середній вік яких складає 22 роки. Нині Карпатський басейн об'єднує 533 місцевих організацій, серед яких – 299 ЗОШ, 38 вищих навчальних установ та 196 муніципальних організацій; впроваджено понад 70 програм, у яких взяло участь понад 100 000 осіб, насамперед молоді; літні табори для дітей та моді, вчителів угорської мови та історії, які спрямовані на формування угорської ідентичності.

В розрізі програми Карпатського басейну угорсько-мовну школу закінчили: 3600 випускників Словаччини, майже 2000 на Закарпатті, понад 1400 у Румунії та Хорватії, та понад 10 000 у Трансильванія у Парціум – Бігор, Мароморош, Бистриця-Насауд, Арад, Темеш, Алба і Торда областей; понад 1800 та 200 молдавських дітей «Чанго», які отримали угорську освіту. У світовому контексті літньому таборі беруть участь: 350 осіб у Північній Америці; 300 – Західній Європі; 200 – Південній Америці; 90 – Австралії та Нової Зеландії; 50 – Ізраїлі; 10 – Південній Африці. Союз Ракоці відшкодує витрати на поїздку до Угорщини та повернення в країну походження молоді або їх супроводжуючих осіб, які беруть участь у програмі, таким чином: Північна Америка: 100 000 HUF; Західна Європа, Ізраїль: 20 000 HUF; Південна Америка: 300 000 HUF; Австралія та Нова Зеландія: 150 000 HUF; Південна Африка: 150 000 HUF [6].

Список використаних джерел

1. Bozóki, András. A szabadság kultúrája. Magyar kulturális stratégia 2006-2020. In e. al. (Ed.). Budapest, 2006.
2. Hungarian Government. A Balassi Intézet Alapító Okirata. Budapest, 2012.
3. Balassi Intézet, URL: <http://www.balassiintezet.hu/hu/>
4. Study in Hungary, URL: <http://studyinhungary.hu/study-in-hungary/menu/stipendium-hungaricum-scholarship-programme>
5. Tempus Public Foundation in Hungary, URL: <https://tka.hu/palyazatok/3006/collegium-hungaricum-20202021>
6. Rákóczi Szövetség, URL: <https://www.rakocziszovetseg.org/>